

MED ČUSTVOM IN BESEDO
ZVOČNO OPISOVANJE FILMOV za SLEPE in
SLABOVIDNE
(AVDIODESKRIPCIJA)

Carmen L. Oven
Radiotelevizija Slovenija

Ljubljana, junij 2019

Zvočni/a opisovalec/ka ...

Ravni procesa zvočnega opisovanja

- Avtor(ica) besedila zvočnega opisa.
- Bralec/ka (interpret/ka) besedil zvočnega opisa.
- *Zakaj menim, da je to lahko tudi prednost?*

Avtor zvočnega besedila dobro pozna film in lahko z ritmom govora, močnejšo interpretacijo bistvenega in z občutkom za film pripomore k atmosferi filma!

Zvočno opisovanje ČUSTEV

Izhodišča razmišljanja:

- Najtanjša meja med OPISOVANJEM in INTERPRETACIJO?
- Izstopanje zvočnega opisovalca iz ‚lastnega sveta‘.
- Večkratno ‚gledanje‘ filmov in zvočno opisovanje ...
- Kako dobro je odigral(a) igralec/igralka?

Telo kot beseda, obraz kot popisan list ...

Čustvo sproži odziv - povej, kaj vidiš?

- *solzne* oči
- *tresoče* roke
- *potno* čelo, *namrščeno* čelo
- *oster* pogled
- *stisnjene* ustnice
- *močan* stisk
- *utripajoča* žila na vratu

Opisovanje čustev (pridevniki)

- Žalosten človek (lik) je *počasen*, gibi so *mehkejši*, pogled ne bega, potegnjen vase, pogosteje je *tiho* (z manj zveni).
- Besen, jezen človek (lik) je *hiter*, giba se *sunkovito*, *odrezano*, premiki so *nenadni*, *trdi*, povzroča več zvenov (manj opisovanja)...
- Vesel, navdušen človek je navadno *glasen* (manj opisovanja), gibanje je *lahkotnejše*, *urno* ...
- V strahu je telo *napeto*, mišice trzajo, oči so *široko odprte*, gibi so *hipni*, *kratki*, *odrezani* ...
- ...

Obraz - slika čustva, ...

Zvočno opisovanje neverbalne komunikacije / telesne govornice

- Povezovanje določenega čustva in telesnega giba, premika, ...

1. OBRAZ:

- drobni premiki obraznih mišic; stiskanje ustnic, trzanje oči, široko odpiranje oči, odpiranje ust brez glasu, spuščanje brade, mršččenje čela, ...

- Pogled!

„Povesil je pogled in stisnil ustnice ...“

... ki stečejo skozi telo.

2. TELO:

Vsak del telesa pripoveduje svojo zgodbo.

- Znane geste, ritem giba, premika ...

„Zamahnil je z roko in je ni več pogledal.“

- Hitro/počasno premikanje, obrati, zasuki ...

„Sunkovito jo je zgrabil za roko.“

- Telesni stik: dotik roke, stisk rame, dreganje ...

„Poiskal je njeno dlan, počasi sta prepletla prste.“

- Tresoče roke, tresenje telesa, ...

Zadregе pri opisovanju telesne govornice?

- Kompleksnejša čustva, hitro prehajanje iz enega v drugo čustveno stanje ...?

Takrat opisujem **spremembo**; kar je bistveno drugače kot je bilo prej.

- Multikulturalnost in vprašanje razumevanja in pomena geste, premika, giba ...?

Ne interpretiramo, torej **ne pripisujemo pomena**, le **opis** geste, giba, pozicije ...

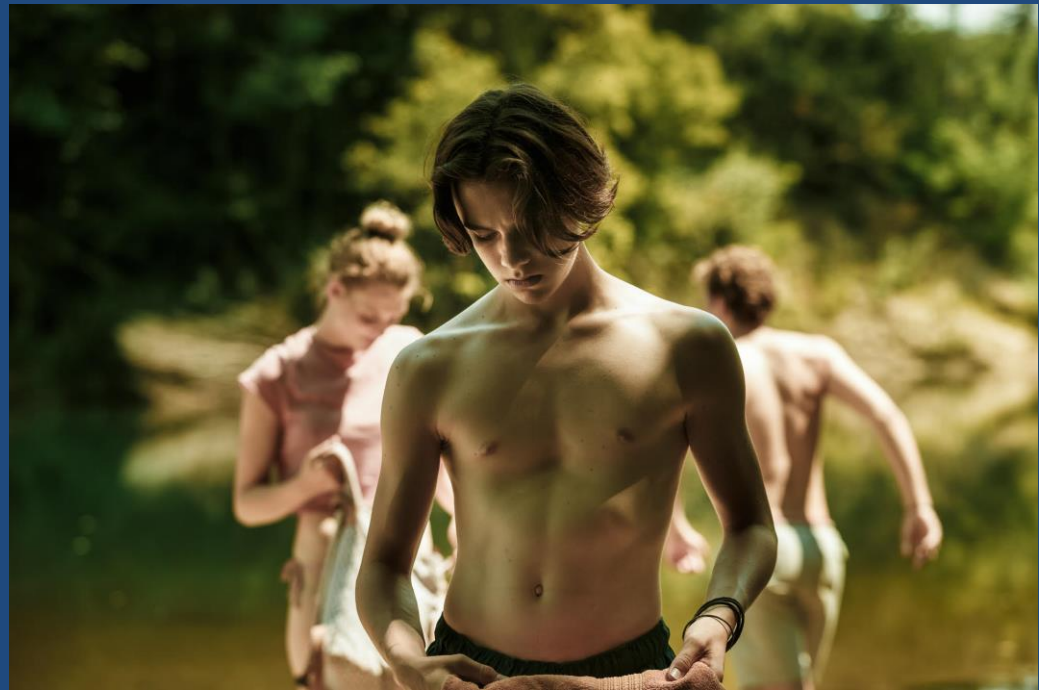
Režiserjeva pomoč ...

- Prizori v filmu PONAŽARJAJO čustva, ki jih doživlja (glavni) junak.

Primer: *Ne pozabi dihati, Bela film*

*„Tišina nad reko
vztraja. Nebo nad
reko se temni.*

*Reka se temni
z njim.“*

... pri nadaljevankah, nanizankah.

- Z opisom ponavljajočih se telesnih odzivov, izrazov na obrazu **določimo tip lika, junaka.**
- Vsaka sprememba je tako lažje opisljiva.

Primer: kriminalistična nadaljevanka ekipa Bled

- Mlad inšpektor Luka, s težko preteklostjo; večinoma ‚zakljenjen‘ sam vase, z medlimi, minimalnimi odzivi tako na obrazu kot v telesu v komunikaciji z drugimi ...

Kriminalist Luka Glažar, Ekipe Bled

RTV Slovenija

... pri nadaljevankah, nanizankah.

Primer: kriminalistična nadaljevanka Ekipa Bled, RTV Slovenija

- Zvečer, ko je sam s sabo ...

„Luka za nekaj trenutkov zatisne oči in jih spet odpre. Sedi v temačnem stanovanju, odloži izkaznico na komodo zraven in iz žepa potegne škatlico s tabletami. Eno pogoltne, zapre oči in glavo usloči nazaj.“

- Ali s Saro ...

„Luka se s komaj vidnim nasmehom spusti nazaj na blazino in zapre oči.“

Zvočno opisovanje filmov za slepe in slabovidne v Sloveniji

Pilotna raziskava v okviru doktorskega študija, smer Edukacijske vede.

Število anketiranih: 31

1. Pogostost zaznave izraza *zvočni opis*.
2. Spremljanje (gledanje) zvočnih opisov v preteklih 3 letih.

1. Pogostost zaznave izraza *zvočni opis*

Med 31 slepimi in slabovidnimi je izraz **zvočni opis v preteklih 3 letih** zasledilo:

- občasno: 15 vprašanih (48,4%)
- zelo pogosto : 11 vprašanih (35,5%)
- nikoli: 5 vprašanih (16,1 %)

2. Spremljanje (gledanje) zvočnih opisov v preteklih 3 letih:

- Manj kot petkrat: 18 vprašanih (58,1%)
- Več kot petkrat: 5 vprašanih (16,1%)
- Nikoli: 8 vprašanih (25,8 %)

!Več kot četrtnina vprašanih v zadnjih treh letih nikoli ni spremljala zvočno opisanih vsebin.

Kako bi me opisali?

Pa mene?

*Edina témá, ki obstaja, je
neznanje.*

W. Shakespeare

Telo kot beseda, obraz kot popisani list ...

Povej, kaj vidiš:

- Kako močno jo je **stisnil** v objem?
- Kakšen je njegov **pogled**, ko gleda stran od nje?
- Na kakšen način se je **obrnila stran**?
- Je bil **njen gib** hiter, odrezan, ali mil, lahak?
- Kako se je **njeno telo** odzvalo na njegovo bližino?
- Je **pogled** le umaknil, ali je pogled tudi povesil?
- Je spustil, ali dvignil **brado**, ko je vstopila ...?
- ...